

Nr 108.

Ankom till riksdagens kansli den 10 maj 1935 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lönetursberäkning för vissa lärare jämte en i ämnet väckt motion.

(2:a avd.)

1:o) **Lönetursberäkning för svenska utlandslektorer.** I en till riksdagen avlåten, den 15 februari 1935 dagtecknad proposition (nr 107) har Kungl. Maj:t (punkt 1, sid. 1—4 av det propositionen bilagda utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen medgiva, att lektor och adjunkt vid allmänt läroverk, högre lärarinneseminariet och statens folkskoleseminarier må äga att enligt de närmare villkor, som av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bestämmas, för åtnjutande av ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid han i egenskap av svensk lektor tjänstgjort vid utländskt universitet.

Departementschefen har vid sin anmälan av förevarande fråga anført bland annat följande:

Under punkt 22 av 1935 års tredje huvudtitel har ministern för utrikes ärendena vid anmälan av fråga om anslag till upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige förmält, att vissa överläggningar hållits rörande en förbättrad organisation för den utåtriktade upplysningstjänsten om landet, därvid även framhävts behovet av en bättre ordning beträffande de svenska lektoraten i utlandet.

Det är givetvis även ur svensk synpunkt av stort intresse att få de svenska utlandslektoraten besatta med så väl kvalificerade innehavare som möjligt. I detta syfte torde vissa åtgärder från svenska statens sida böra vidtagas, ägnade dels att skapa garantier för att kompetenta kandidater anmälas för vederbörande utnämning universitetsledningarna, dels att göra lektoraten mera eftersökta förmedelst utfästade av ekonomiska och andra förmåner, vilka kunna tillförsäkras lektorerna efter deras återkomst till Sverige. Båda dessa slag av åtgärder bero i så måtto av varandra, som de förra — garantierna för ett lämpligt personval — böra vara en förutsättning för de senare — ekonomiska och andra förmåner.

Vid nyssberörda överläggningar togs i närmare betraktande jämväl vilka åtgärder, som sålunda skulle kunna vidtagas i sistnämnda hänseenden. Där-

vid framhölls till en början, att tillsättandet av ifrågavarande lektorer — som för närvarande i regel sker av vederbörande utländska universitetsmyndigheter efter inofficiella förslag eller privata förfrågningar i Sverige — borde i så måtto ställas under officiell svensk ledning och kontroll, att åt någon svensk myndighet bereddades inflytande vid kandidatnomineringen. Så vore fallet i de flesta länder. Givetvis kunde den förslagsgivande svenska myndigheten tänkas vara sammansatt på olika sätt, vilken fråga borde underkastas ytterligare prövning. Jag hänvisar till nyssberörda uttalande av ministern för utrikes ärendena.

Man framhöll emellertid vidare, att om sålunda vissa åtgärder komme till stånd, som garanterade ett ansvarigt svenskt förord åt eventuella lektorskandidater, det kunde tagas under övervägande vilka förmåner, som kunde från svensk sida utfästas för att göra lektoraten eftersträvansvärda för väl kvalificerade sökande. I första hand ansågs därvid av vikt att åtgärder vidtoges, som garanterade att en svensk utlandslektor, som efter en i regel 6-årig vistelse vid det utländska universitetet återvände till hemlandet, snarast kunde erhålla anställning som extralärare eller, därest han icke genomgått provår och önskade göra detta, utan dröjsmål finge hänvisning till provårskurs. Vidare borde en återvändande universitetslektor, som med gott vitsord fullgjort sin tjänst, såsom befodringsgrund till ordinarie lärartjänst i Sverige få tillgodoräkna sig tjänstgöringstiden vid det eller de utländska universitet, vid vilka han varit anställd såsom lektor. I sistnämnda avseende vore att märka, att Kungl. Maj:t i ett flertal fall tidigare lämnat dylikt medgivande, varför utfärdandet av en generell bestämmelse härom allenast innebure en kodifiering av gällande praxis.

Den måhända värdefullaste förmånen, framhölls det vidare, skulle tvevelsutan vara att låta den utländska universitetstjänstgöringen berättiga till lönetursberäkning efter förvärvande av svensk läroverkslärartjänst. Tillgodoräknande för lönetur av föregående tjänstgöring hade i princip ansetts böra avse sådan tjänstgöring, förlagd till motsvarande eller likartade institutioner, vilken betraktades som likvärdig med den innehavda tjänsten och vilken ansåges skänka vederbörande erfarenhet och ökad förfarenhet vid fullgörande av denna. Man kunde med fog säga, att tjänstgöringen vid utländskt universitet skapade en ökad och värdefull erfarenhet för bestriidande av svensk läroverkslärartjänst. För att undvika en generalisering och då förhållandena i avseende å tjänstgöring vid de utländska universiteten kunde vara varierande, borde bestämmanderätten läggas i Kungl. Maj:ts hand. Så vore ock fallet beträffande folkskollärare, som ägde rätt att efter Kungl. Maj:ts bestämmande i varje särskilt fall tillgodoräkna sig tjänstgöring vid statsunderstödd svensk skola i utlandet.

Då jag ansett mig i princip kunna till fullo ansluta mig till vad som sålunda ifrågasatts, har jag låtit inom ecklesiastikdepartementet uppgöra förslag till de författningsändringar och föreskrifter i övrigt, som kunna föranledas av ett realiserande av de framlagda önskemålen.

Av dessa förslag är emellertid allenast frågan om rätt för lärare, som tjänstgjort såsom universitetslektor i utlandet, att för erhållande av ålders-tillägg tillgodoräkna sig nämnda tjänstgöring av beskaffenhet att böra underställas riksdagens prövning. Jag vill för närvarande inskränka mig till att beröra denna fråga. Därest det förslag jag har för avsikt att framlägga varder av riksdagen bifallet, torde jag sedermera få tillfälle att anmäla jämväl övriga ovanberörda spörsmål.

Det inom departementet uppgjorda förslaget angående lönetursrätt avser ändring i kungörelsen den 2 juni 1933 (nr 251) angående löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid de allmänna läroverken och innebär, att lektor och adjunkt må äga att enligt de närmare villkor, som av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bestämmas, för åtnjutande av ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid han i egenskap av svensk lektor tjänstgjort vid utländskt universitet.

Över detta förslag hava utlåtanden avgivits av skolöverstyrelsen, statskontoret samt vederbörande universitetsmyndigheter, vilka samtliga tillstyrkt detsamma.

Departementschefen har utöver det ovan anförda framhållit, bland annat, att den ifrågasatta lönetursrätten borde avse ej endast ämneslärare vid allmänt läroverk utan även motsvarande lärare vid högre lärarinneseminariet och rikets folkskoleseminarier, vilka lärarkategorier alltid plägat vara likställda beträffande avlöningsförmåner och lönetursberäkning.

Utskottet.

Utskottet vill till en början uttala sin anslutning till vad i statsrådsprotokollet anförts rörande behovet av en bättre ordning beträffande de svenska lektoraten i utlandet. Särskilt vill utskottet framhålla önskvärdheten av att dessa befattningar besättas med så väl kvalificerade innehavare som möjligt ävensom att tillsättandet — som för närvarande i regel sker av vederbörande utländska universitetsmyndigheter efter inofficiella förslag eller privata förfrågningar i Sverige — i så måtto ställes under svensk ledning och kontroll, att åt någon svensk myndighet beredes inflytande vid kandidatnomineringen. Utskottet vill tillika uttala den förhoppningen, att de fortsatta överväganden av här förevarande frågor, vilka av ministern för utrikes ärendena och chefen för ecklesiastikdepartementet ställts i utsikt, med det snaraste må kunna leda till resultat i av utskottet antydd riktning.

Vad vidare beträffar förslaget om rätt till lönetursberäkning för de svenska utlandslektorerna efter förvärvande av svensk läroverkslärartjänst finner utskottet de härför anförda skälen övertygande och vill på grund härav i princip tillstyrka detsamma.

Utskottet har emellertid icke kunnat undgå att finna, att här förevarande befattningshavare vid ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag skulle kunna komma i en exempelvis i förhållande till docenterna vid de svenska universiteten och högskolorna — med vilkas tjänstgöring den utländska lektorstjänstgöringen närmast torde kunna jämföras — väl gynnad ställning.

I detta hänseende vill utskottet erinra, att enligt kungörelsen den 23 maj 1919 (nr 300) angående lönetursberäkning för docenter vid statsuniversiteten samt Stockholms och Göteborgs högskolor samtliga docen-

ter inom teologiska och filosofiska fakulteterna vid universiteten i Uppsala och Lund ävensom samtliga docenter vid Stockholms och Göteborgs högskolor inom läroombåde, motsvarande teologisk och filosofisk fakultet vid universiteten, äga att för åtnjutande av ålderstillägg såsom lärare vid allmänt läroverk, högre lärarinneseminariet eller folkskoleseminarierna räkna sig till godo den tid, *dock ej utöver tre år*, de vid något av nämnda universitet eller högskolor med nit och skicklighet deltagit i undervisningen. Utskottet vill vidare erinra, att utskottet tidigare, i utlåtande nr 105, tillstyrkt Kungl. Maj:ts i proposition nr 103 framlagda förslag, att professorn vid universitetet i Uppsala G. Rudberg må för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid *utöver tre år*, under vilken han före tillträddandet av sin nuvarande befattning innehaft professur i Oslo.

Med hänsyn därtill, att de svenska utlandslektorernas tjänstgöring är och även för framtiden kan antagas bliva av mycket omväxlande art och omfattning, har utskottet icke funnit sig böra motsätta sig att, på sätt i propositionen föreslagits, bemyndiga Kungl. Maj:t att i varje särskilt fall bestämma rätten för åtnjutande av ålderstillägg. Utskottet utgår emellertid härvid från att de av utskottet i det föregående angivna synpunkterna vinna beaktande, så att icke utlandslektorerna i här förevarande hänseende erhålla en förmånligare ställning, än som med hänsyn till närmast jämförliga befattningshavare vid svenska universitet och högskolor kan anses rimligt.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att lektor och adjunkt vid allmänt läroverk, högre lärarinneseminariet och statens folkskoleseminarier må äga att enligt de närmare villkor, som av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall och under iakttagande av vad utskottet i det föregående anført bestämmas, för åtnjutande av ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid han i egenskap av svensk lektor tjänstgjort vid utländskt universitet.

2:o) **Lönetursrätt oaktat avbrott i tjänstgöringen.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, sid. 4—20) föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, utan hinder av föreskrifterna i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 373) med ändrade bestämmelser angående ålderstillägg för civila befattningshavare i statens tjänst, medgiva sådan lärare vid statens under skolöverstyrelsens inseende ställda läroanstalter, vilken före den 1 juli 1932 åtnjutit tjänstledighet under högst ett år för studier, rätt att oaktat det sålunda genom ledigheten uppkomna avbrottet i anställningen för ålderstillägg tillgodoräkna sin före avbrottet

fullgjorda tjänstgöring i statens tjänst, i den mån densamma varit av beskaffenhet att eljest hava fått för ändamålet tillgodoräknas honom; skolande vad sålunda föreslås äga tillämpning från och med den 1 juli 1932;

dels ock medgiva, att den omständigheten, att adjunkten vid högre allmänna läroverket i Luleå Ivan Viking Holmgren, adjunkten vid högre allmänna läroverket i Skara Enoch Ljunggren samt adjunkten vid Katarina realskola i Stockholm Tor Alfred Harry Alm icke kunnat beredas lärarförordnanden, Holmgren och Ljunggren under tiden från och med höstterminens början till den 3 september 1928, respektive den 1 september 1925 samt Alm under tiden från och med vårterminens början till den 1 februari 1915, icke må utesluta rätt för dem att — med tillämpning i vederbörliga delar av de i kungörelsen den 28 juli 1932 (nr 379) angivna grunder — för erhållande av ålderstillägg räkna sig tillgodo sådan tjänstgöring i statens tjänst, som fullgjorts före omförmälda avbrott i deras anställning.

De grundläggande bestämmelserna ifråga om rätt för befattningshavare inom den oreglerade civila statsförvaltningen att för ålderstillägg i ordinarie befattning tillgodoräkna föregående icke-ordinarie anställningstid finnas meddelade i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 373) med ändrade bestämmelser angående ålderstillägg för civila befattningshavare i statens tjänst. I § 1 av nämnda kungörelse föreskrives, att om den, som från icke-ordinarie befattning vinner befordran till ordinarie tjänst, innehar sådan befattning i statens tjänst, som i avseende på tjänstgöringens art och omfattning finnes svara mot, vara jämförbar med eller högre än den ifrågasvarande ordinarie tjänsten, må för bestämmande av hans rätt till ålderstillägg vid denna tjänst tillgodoräknas honom den tid utöver tre år, under vilken han efter fyllda 18 år i en följd innehaft dylik anställning. Vid sådant tillgodoräknande tages icke hänsyn till del av kalenderkvartal.

För de statsanställda lärarnas vidkommande hava emellertid sedermera genom kungörelsen den 28 juli 1932 (nr 379) om ändring i vissa delar av ovannämnda kungörelse en del kompletterande lönetursbestämmelser utfärdats. För tillkomsten av dessa specialbestämmelser har i ovan omförmälda statsrådsprotokoll den 15 februari 1935 lämnats en redogörelse, till vilken här hänvisas. Nämnda bestämmelser innebära

dels att för lärare vid statens under skolöverstyrelsens inseende ställda läroanstalter sådant avbrott i tjänstgöringen, som föranletts av genomgående av provår eller tjänstgöring vid under överstyrelsens inseende ställd enskild eller kommunal läroanstalt, icke må utesluta rätt att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna dessförinnan fullgjord tjänstgöring i statens tjänst;

dels ock att för lärare vid statens under skolöverstyrelsens inseende ställda läroanstalter, vilken avlagt teologie eller filosofie licentiatexamen,

sådant avbrott i tjänstgöringen intill högst ett år, varunder han avlagt disputationssprov, icke må utesluta rätt att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna dessförinnan fullgjord tjänstgöring i statens tjänst.

Enligt meddelat promulgationsstadgande skola förstnämnda bestämmelser äga tillämpning från och med den 1 juli 1932, dock att, vad angår beräkning av tid för ålderstillägg, så skall anses, som om bestämmelsen varit gällande från och med den 1 juli 1922. Sistnämnda bestämmelse skall däremot äga tillämpning först från och med den 1 januari 1933.

Avbrott i den statliga tjänstgöringen av andra orsaker än nu berörts, exempelvis på grund av studier, vilka icke efter ett år resultera i disputationssprovs avläggande, eller avbrott till följd av att nytt lärarförordnande icke erhållits i omedelbar följd med ett tidigare, föranleda fortfarande förlust av rätten att tillgodoräkna dessförinnan fullgjord tjänstgöring.

Vad först angår frågan om *avbrott i tjänstgöring på grund av studier*, har departementschefen erinrat, att ett tillämpande av den förut angivna regeln på detta område i några tidigare fall ansetts medföra så obilliga konsekvenser, att riksdagen medgivit, att jämväl sådan tjänstgöring fått tillgodoräknas, vilken fullgjorts före avbrott för studier utan att disputationssprov avlagts. Departementschefen har redogjort för vissa nu föreliggande framställningar om undantag från nämnda regel samt framhållit, att ett bifall till dessa ansökningar torde få till följd, att ansökningar av liknande art från andra statsanställda lärare svårligen läte sig avvisa. I enlighet med ett av allmänna civilförvaltningens lönenämnd framlagt förslag borde därför av riksdagen såsom en övergångsanordning utverkas ett generellt bemyndigande att medgiva sådan statsanställd lärare, vilken före den 1 juli 1932, d. v. s. den dag då 1932 års kungörelse trätt i kraft, åtnjutit ledighet för studier, rätt att utan hinder av det genom ledigheten uppkomna avbrottet i anställningen få för ålderstillägg tillgodoräkna sin före avbrottet fullgjorda tjänstgöring i statens tjänst, i den mån sådan tjänstgöring kunde hava varit av likvärdig beskaffenhet med tjänstgöring i den ordinarie befattningen. Ett dylikt avbrott syntes, liksom det redan medgivna avbrottet för disputationssprov, icke böra få uppgå till mer än ett år. Detta förslag syntes departementschefen så mycket mera befogat som, enligt vad framhållits i handlingarna, det vore anledning antaga, att det ifrågasatta medgivandet skulle komma att gälla allenast ett mindre antal fall liksom ock att dess betydelse i statsfinansiellt hänseende skulle bliva skäligen ringa.

Vad vidare angår frågan om *avbrott i tjänstgöring på grund av att förordnande icke erhållits i omedelbar följd med ett tidigare*, har departementschefen redogjort för vissa framställningar om rätt att för erhållande av ålderstillägg såsom adjunkt tillgodoräkna sådan tjänstgöring i statens tjänst, som fullgjorts före avbrott till följd av att nytt lärarförordnande icke erhållits i omedelbar följd med ett tidigare.

Av departementschefens redogörelse inhämtas, att statskontoret framhållit önskvärdheten av att avlöningsbestämmelserna i ämnet reviderades, samt att allmänna civilförvaltningens lönenämnd i fråga om ett par av de omhandlade fallen framhållit, att de svårigheter vid lönetursberäkningen, som uppkommit därigenom att nytt förordnande icke omedelbart följt på ett redan tilländalupet förordnande, enligt nämndens mening mindre vore att hänföra till avfattningen av gällande lönetursbestämmelser än till den säregna anställningsform, som tillämpades i fråga om de statsanställda icke-ordinarie lärarna, i det att förordnande utfärdades endast för en lästermin eller ett läsår i sänder och att icke-ordinarie lärare, som icke omedelbart erhöle förnyat förordnande, ansåges såsom entledigad under mellantiden. Då lönenämnden funne det knappast vara med billighet överensstämmande, att ett så kort avbrott i tjänstgöringen som de i föreliggande framställningar omhandlade skulle kunna föranleda ett uteslutande vid lönetursberäkningen av en måhända mångårig tjänstgöring dessförinnan, ansåge lönenämnden, att en lösning närmast borde sökas i en ändring av den för de icke-ordinarie lärarna tillämpade anställningsformen.

Departementschefen har för egen del i nu förevarande avseende erinrat, att spørsmålet om ändring i anställningsformen för extralärare för närvarande vore föremål för närmare utredning. Först när resultatet av densamma förelåge, torde frågan om en generell lösning av hithörande spørsmål kunna upptagas till prövning. I avbidan härå ville departementschefen i likhet med myndigheterna och lönenämnden förorda, att framställning gjordes hos riksdagen att tre i statsverksprotokollet omnämnda extra lärare, utan hinder av förekomna avbrott i tjänstgöringen, måtte för erhållande av ålderstillägg få tillgodoräkna dessförinnan fullgjord statlig tjänstgöring.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot den föreslagna övergångsanordningen, enligt vilken Kungl. Maj:t skulle erhålla be- myndigande medgiva sådan lärare vid statens under skolöverstyrelsens inseende ställda läroanstalter, vilken före den 1 juli 1932 — d. v. s. den tidpunkt, från vilken särskilda bestämmelser angående avbrott i sådan anställning, varom här är fråga, trädde i kraft — åtnjutit tjänstledighet under högst ett år för studier, rätt att oaktat det sålunda genom ledigheten uppkomna avbrottet i anställningen för ålderstillägg tillgodoräkna sin före avbrottet fullgjorda tjänstgöring i statens tjänst, i den mån densamma varit av beskaffenhet att eljest hava fått för ändamålet tillgodoräknas honom. Såsom departementschefen framhållit, torde det vara anledning att antaga, att berörda medgivande skall komma att gälla allenast ett mindre antal fall liksom ock att dess betydelse i statsfinansiellt hänseende skall bliva skäligen ringa.

Vad beträffar de i statsrådsprotokollet omförmälda framställningarna om rätt till lönetursberäkning oaktat avbrott i tjänstgöring på grund av att förordnande icke erhållits i omedelbar följd med ett tidigare, vill utskottet framhålla följande. De i berörda framställningar angivna svårigheterna synas, på sätt lönenämnden framhållit, närmast vara att hänföra till den säregna anställningsform, som tillämpas i fråga om de statsanställda icke-ordinarie lärarna. Såsom departementschefen erinrat, är denna fråga för närvarande föremål för närmare utredning, och torde frågan om en generell lösning av hithörande spörsmål kunna upptagas till prövning först när resultatet av berörda utredning föreligger. Då emellertid ett bifall till de av adjunkterna Holmgren, Ljunggren och Alm gjorda framställningarna, vilka utskottet funnit behjärtansvärda, icke synes kunna föregripa det resultat, vartill sagda utredning kan komma, finner sig utskottet böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag även i denna del.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,
att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, utan hinder av föreskrifterna i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 373) med ändrade bestämmelser angående ålderstillägg för civila befattningshavare i statens tjänst, medgiva sådan lärare vid statens under skolöverstyrelsens inseende ställda läroanstalter, vilken före den 1 juli 1932 åtnjutit tjänstledighet under högst ett år för studier, rätt att oaktat det sålunda genom ledigheten uppkomna avbrottet i anställningen för ålderstillägg tillgodoräkna sin före avbrottet fullgjorda tjänstgöring i statens tjänst, i den mån densamma varit av beskaffenhet att eljest hava fått för ändamålet tillgodoräknas honom; skolande vad sålunda föreslås äga tillämpning från och med den 1 juli 1932;

b) medgiva, att den omständigheten, att adjunkten vid högre allmänna läroverket i Luleå Ivan Viking Holmgren, adjunkten vid högre allmänna läroverket i Skara Enoch Ljunggren samt adjunkten vid Katarina realskola i Stockholm Tor Alfred Harry Alm icke kunnat beredas lärarförordnanden, Holmgren och Ljunggren under tiden från och med höstterminens början till den 3 september 1928, respektive den 1 september 1925 samt Alm under tiden från och med vårterminens början till den 1 februari 1915, icke må utesluta rätt för dem att — med tillämpning i vederbörliga delar av de i kungörelsen den 28 juli 1932 (nr 379) angivna grunder — för erhållande av ålderstillägg räkna sig tillgodo sådan tjänstgöring i statens tjänst, som fullgjorts före omförmälda avbrott i deras anställning.

3:o) **Rätt att för lönetur tillgodoräkna tjänstgöring vid kommunala skolor.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, sid. 20—23) föreslagit riksdagen medgiva, att adjunkten vid högre allmänna läroverket för gossar i Hälsingborg Joel Wulff Fürstenberg må för uppflyttning i lönegrad tillgodoräkna den tid, varunder han å kommunens stat tjänstgjort såsom extra lärare vid högre allmänna läroverket i Ystad.

I samband med sitt beslut angående omorganisation av det högre skolväsendet anhöll 1927 års riksdag, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning i fråga om rätt för statsanställd lärare att för åtnjutande av ålders-tillägg tillgodoräkna sig den tid, han kunde hava tjänstgjort som lärare vid statsunderstödd kommunal eller enskild läroanstalt, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Den 18 juni 1927 anbefalldes Kungl. Maj:t härefter skolöverstyrelsen att till Kungl. Maj:t inkomma med utredning och förslag i ämnet.

Innan överstyrelsen hunnit fullgöra det sålunda givna uppdraget, erhöll emellertid 1928 års lönekommitté till uppgift att uppgöra förslag till ny lönereglering för befattningshavare vid undervisningsväsendet, varvid även berörda spörsmål kom under överbägande. Det av lönekommittén sedermera framlagda löneregleringsförslaget upptog bestämmelser, som skulle lösa frågan. Förslaget har ännu icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Av statsrådsprotokollet inhämtas följande.

Skolöverstyrelsen har numera igångsatt den tidigare anbefallda utredningen, och beräknas densamma vara slutförd under loppet av år 1935.

Hos Kungl. Maj:t föreligga ett antal framställningar om rätt att för ålderstillägg tillgodoräkna tjänstgöring vid kommunala och enskilda skolor. I yttranden över dessa framställningar hava statskontoret och allmänna civilförvaltningens lönenämnd hemställt, att desamma icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Departementschefen har för egen del, under framhållande av att ett bifall till framställningarna i fråga skulle kunna innebära ett föregripande av det beslut, som kunde komma att fattas i anledning av förberörda utredning, ansett sig böra biträda den av statskontoret och lönenämnden hävdade uppfattningen.

Emellertid föreligger ytterligare en framställning, vilken departementschefen på grund av förefintliga särskilda omständigheter ansett redan nu böra och kunna upptagas till prövning.

Adjunkten vid samrealskolan i Vadstena, numera vid högre allmänna läroverket för gossar i Hälsingborg, Joel Wulff Fürstenberg anhöll år 1928 hos Kungl. Maj:t att för uppflyttning i högre lönegrad få tillgodoräkna fullgjord tjänstgöring under läsåren 1922—1925 som kommunalt avlönad icke-ordinarie ämneslärare vid högre allmänna läroverket i Ystad.

I sin berörda ansökning anförde Fürstenberg i huvudsak följande:

I juni 1922 hade han från läroverkets rektor skriftligen erhållit erbjudande om anställning »som e. o. lärare i modersmålet och tyska vid högre allmänna läroverket i Ystad». Detta erbjudande hade han antagit. Han hade då ingen kännedom om förhållandena vid läroverket och visste sålunda icke, att detta bland annat omfattade ett kommunalt gymnasium. Detta hade blivit honom bekant först vid höstterminens början, och först vid löneutbetalningen omkring den 1 september hade han konstaterat, att han stod uppförd å kommunens stat. Eftersom han varken erbjudits eller antagit ett sådant förordnande, hade han trots, att detta varit en rent praktisk anordning från rektors sida, och icke funnit anledning att grubbla över saken, ej heller att söka bort från läroverket vid detta och följande läsårs slut. Förordnandet hade förnyats två gånger, utan att han av någon erhållit upplysning om sakens verkliga läge. Tjänstgöringen hade hela tiden varit förlagd till *realskolan*, alltså till *statens* läroverk, vilket naturligtvis stärkt honom i uppfattningen, att »på kommunens stat» endast varit en anordning av praktisk natur. Först i samband med en pensioneringsfråga på hösten 1924 hade det blivit bekant för de kommunalanställda e. o. lärarna — och, som det förefallit, även för rektor och skolans övriga lärare — hurudan den verkliga arten av deras anställning vore.

I över ansökningen avgivet yttrande anförde rektor vid högre allmänna läroverket i Ystad i huvudsak följande:

Vid ifrågavarande tid hade rektor ansett, att anställning vid Ystads kommunala latینگymnasium medfört samma rättigheter som anställning vid rikets allmänna läroverk. När Fürstenberg sommaren 1922 erbjudits anställning vid läroverket hade rektor således ansett det vara likgiltigt för honom, om han anställdes med avlöning av statsverket eller med avlöning av kommunen. Det vore därför ej omöjligt, att Fürstenberg först vid läsårets början underrättats om att han förordnats såsom extralärare vid det kommunala gymnasiet. Samtidigt härmed hade rektor meddelat denne, att rektor ansåge honom hava samma rättigheter som om han varit anställd i statens tjänst. Fürstenberg hade därför icke haft anledning misstänka, att allt icke varit välbeställt.

Även om sålunda Fürstenberg vetat, att han varit anställd som lärare vid det kommunala gymnasiet, vore det lika visst, att han ända till mitten av höstterminen 1924 varit förvissad om att han räknade lönetursår och tjänstår för pension på samma sätt, som om han varit anställd vid ett allmänt läroverk.

Skolöverstyrelsen och statskontoret anförde i avgivna utlåtanden, att starka billighetsskäl talade för bifall till Fürstenbergs framställning.

Handlingarna i ärendet överlämnades emellertid till 1928 års lönekommitté för att tagas i övervägande vid avgivande av det betänkande, kommitténs utredningsarbete kunde föranleda.

En av Fürstenberg till Kungl. Maj:t ingiven förnyad framställning i ärendet har tillstyrkts av skolöverstyrelsen, statskontoret och allmänna civilförvaltningens lönenämnd.

Departementschefen, som funnit omständigheterna i det föreliggande ärendet vara av den beskaffenhet, att ett ställningstagande till framställ-

ningen redan nu icke kunde anses föregripa skolöverstyrelsens utredning på förevarande område, har biträtt framställningen i fråga.

Utskottet.

I likhet med departementschefen finner utskottet, att de av departementschefen under här förevarande punkt inledningsvis omförmälda framställningarna om rätt att för ålderstillägg tillgodoräkna tjänstgöring vid kommunala och enskilda skolor icke nu böra föranleda någon statsmakternas åtgärd, då ett bifall till sagda framställningar torde kunna innebära ett föregripande av pågående utredning i ämnet.

Vad härefter beträffar den av departementschefen redan nu till behandling upptagna framställningen av adjunkten Fürstenberg vill utskottet framhålla följande:

Vid flera av de tidigare kommunala gymnasier eller gymnasielinjerna utgingo till de vid dem anställda extralärarna särskilda lönetillägg, vilka bland annat måste hava ansetts innebära en kompensation för den förlust i lönetursberäkning, som en anställning vid nämnda gymnasier eller gymnasielinjer medförde. Enligt vad utskottet inhämtat, hava dylika lönetillägg jämväl i viss utsträckning utgått till de kommunalt avlönade icke-ordinarie ämneslärarna vid högre allmänna läroverket i Ystad. Av utskottet gjorda undersökningar synas emellertid giva vid handen, att Fürstenberg av någon anledning icke kommit i åtnjutande av dylikt lönetillägg. Detta förhållande synes utskottet styrka vad rektor vid högre allmänna läroverket i Ystad anfört därom, att Fürstenberg icke haft anledning misstänka, att han icke hade samma rättigheter som om han varit anställd i statens tjänst. Vidare var Fürstenbergs tjänstgöring under den tid, varom nu är fråga, förlagd till realskolan, alltså till statens läroverk. Nu angivna omständigheter finner utskottet i likhet med departementschefen vara av den beskaffenhet, att ett ställningstagande till framställningen redan nu icke kan anses föregripa den pågående utredningen på förevarande område. Med hänsyn till nu angivna särskilda förhållanden finner utskottet sig därför kunna tillstyrka här förevarande framställning.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att adjunkten vid högre allmänna läroverket för gossar i Hälsingborg Joel Wulff Fürstenberg må för uppflyttning i lönegrad tillgodoräkna den tid, varunder han å kommunens stat tjänstgjort såsom extra lärare vid högre allmänna läroverket i Ystad.

4:0) Rätt att för lönetursberäkning vid tekniskt läroverk tillgodoräkna docenttjänstgöring vid statsuniversitetet samt Stockholms och Göteborgs högskolor. Kungl. Maj:t har (punkt 4, sid. 23—25)

föreslagit riksdagen besluta, att vad i kungörelsen den 23 maj 1919 angående lönetursberäkning för docenter vid statsuniversiteten samt Stockholms och Göteborgs högskolor föreskrivits beträffande lärare vid allmänt läroverk, högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarium skall äga motsvarande tillämpning jämväl å lärare vid tekniskt läroverk.

Enligt omförmälda kungörelse äga samtliga docenter inom teologiska och filosofiska fakulteterna vid universiteten i Uppsala och Lund ävensom samtliga docenter vid Stockholms och Göteborgs högskolor inom läroområde, motsvarande teologisk och filosofisk fakultet vid universiteten, att för åtnjutande av ålderstillägg såsom lärare vid allmänt läroverk, högre lärarinneseminariet eller folkskoleseminarium räkna sig till godo den tid, dock ej utöver tre år, de vid något av nämnda universitet eller högskolor med nit och skicklighet deltagit i undervisningen. Såsom förutsättning för åtnjutande av berörda rätt gäller dock, att de genom avlagda examina och genomgången provår vunnit behörighet till anställning vid nämnda läroanstalter ävensom att deras undervisning vid universiteten eller högskolorna varit av den omfattning, som är eller kan varda bestämd i fråga om docentstipendiats undervisningsskyldighet vid universiteten.

Någon motsvarande bestämmelse om rätt för lärare vid tekniskt läroverk att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna föregående docenttjänstgöring finnes icke meddelad.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att ordinarie lärare vid tekniskt läroverk, som tidigare fullgjort tjänstgöring såsom docent vid universiteten samt Stockholms och Göteborgs högskolor, i lönetursavseende skall hava samma ställning som en motsvarande lärare vid högre allmänt läroverk. Under erinran att statskontoret och allmänna civilförvaltningens lönenämnd förordat åtgärder i angiven riktning tillstyrker utskottet föreliggande förslag och hemställer sålunda,

Utskottet.

att riksdagen må besluta att vad i kungörelsen den 23 maj 1919 angående lönetursberäkning för docenter vid statsuniversiteten samt Stockholms och Göteborgs högskolor föreskrivits beträffande lärare vid allmänt läroverk, högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarium skall äga motsvarande tillämpning jämväl å lärare vid tekniskt läroverk.

5:o) Rätt för vissa småskollärarinnor att för lönetursberäkning tillgodoräkna tjänstgöring vid privatläroverk. Kungl. Maj:t har (punkt 5, sid. 25—32) föreslagit riksdagen medgiva

dels att nedannämnda småskollärarinnor må äga att — utan hinder av föreskrifterna i kungörelsen den 29 april 1932 (nr 96) om tjänstårs-

beräkning för småskollärarynnor, som varit anställda vid privatläroverkens förberedande klasser — för uppflyttning i lönegrad tillgodoräkna sig,

småskollärarynnan vid Stockholms stads folkskolor Estrid Gurli Maria Linder tio år av den tid, hon tjänstgjort såsom lärarinna i förberedande klasser vid Brummerska skolan och Sofi Almquists samskola i Stockholm,

småskollärarynnan vid Stockholms stads folkskolor Ingeborg Laura Barbara Löfgren fem år av den tid, hon tjänstgjort såsom lärarinna i förberedande klasser vid Sofi Almquists samskola i Stockholm, samt

småskollärarynnan i Umeå stads skoldistrikt Gerda Karolina Bergman sex och ett halvt år av den tid, hon tjänstgjort såsom lärarinna i förberedande klasser vid Skara högre flickskola och Umeå elementarläroverk för flickor;

dels ock att småskollärarynnan i Arvika stads skoldistrikt Stina Amalia Lidström må äga att — med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 29 april 1932 (nr 95) angående rätt för ämneslärarinna vid allmänt läroverk att för lönetur tillgodoräkna sig tjänstgöring vid statsunderstödd enskild läroanstalt — för uppflyttning i lönegrad tillgodoräkna sig nio år av den tid, hon tjänstgjort såsom lärarinna vid Arvika elementarskola för flickor.

I samband med sitt beslut angående omorganisation av det högre skolväsendet uttalade 1927 års riksdag, att riksdagen förutsatte, att vederbörande kommuner skulle låta sig angeläget vara att, i den mån så vore möjligt, bereda sådana lärarinnor, som genom skolreformen förlorat sin anställning vid statsunderstött privatläroverks småskolavdelningar utan att därefter kunna erhålla något förvärvsarbete, anställning vid kommunens folkskoleväsen. (Riksdagens skrivelse nr 262, sid. 102.)

Sedan Kungl. Maj:t genom beslut den 14 juni 1929 anmodat skolöverstyrelsen att på lämpligt sätt fästa vederbörande kommunala skolmyndigheters uppmärksamhet på riksdagens berörda uttalande, utfärdade överstyrelsen cirkulär i ämnet den 7 oktober 1929 till folkskolestyrelserna i samtliga städer, i vilka funnos privatläroverk med förberedande klasser.

De sålunda vidtagna åtgärderna hava som bekant i åtskilliga fall lett till, att lärarinnor av ifrågakommande kategori erhållit anställning såsom extra ordinarie eller ordinarie småskollärarynnor vid folkskoleväsendet.

Då emellertid beträffande dessa lärarinnor sedermera det önskemålet gjorde sig gällande, att de bland annat för lönetursberäkning skulle få tillgodoräkna sin föregående tjänstgöring vid enskilt läroverks småskolavdelningar, framlade Kungl. Maj:t förslag härom i proposition nr 100 till 1932 års riksdag. Detta förslag godkändes i huvudsak av riksdagen (riksdagens skrivelse nr 107). Bestämmelser i ämnet utfärdades härefter i kungörelse den 29 april 1932 (nr 96).

I nämnda kungörelse har medgivits, att småskollärarynna, vilken eljest

kan komma i åtnjutande av ålderstillägg, må, därest hon varit anställd vid statsunderstött privatläroverks förberedande klasser och blivit entledigad på grund av nämnda klassers avveckling i samband med genomförandet av den år 1927 beslutade omorganisationen av det högre skolväsendet, äga att för uppflyttning i högre lönegrad enligt de villkor, som av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bestämmas, tillgodoräkna sig av den tid, hon tjänstgjort vid statsunderstött privatläroverks förberedande klasser, så många lönetursår, utöver tre, som erfordras för att, bortsett från dyrtidstillägg, hennes löneförmåner såsom småskollärlarinna ej komma att understiga summan av hennes kontanta löneförmåner vid frånträddandet av anställningen vid omförmälda förberedande klasser.

De av småskollärlarinnorna Linder, Löfgren och Bergman gjorda framställningarna avse rätt att av den tid, de tjänstgjort vid statsunderstödda privatläroverks förberedande klasser, för lönetur tillgodoräkna flera lönetursår än som kan medgivas enligt nyssnämnda författning. Gemensamt för framställningarna är, att dessa lärarinnor vid tidpunkten för frånträddandet av befattningarna vid respektive privatläroverk åtnjutit en avlöning, som med hänsyn till såväl minskat elevantal som läroverkets svaga ekonomi under då pågående avveckling varit starkt reducerad. De hava härigenom vid sina nya anställningar blivit placerade i lägre lönegrad än om de vid sistnämnda tid uppburit oreducerad avlöning.

Beträffande småskollärlarinnan Lidström framgår av handlingarna i ärendet, att hon varit anställd vid den egentliga högre flickskolan och icke vid skolans förberedande klasser, ehuru hon till någon del haft sin tjänstgöring förlagd till dessa klasser. På grund härav äro bestämmelserna i kungörelsen den 29 april 1932 (nr 96) icke tillämpliga i förevarande fall. Emellertid får enligt kungörelsen den 29 april 1932 (nr 95), angående rätt för ämneslärarinna vid allmänt läroverk att för lönetur tillgodoräkna sig tjänstgöring vid statsunderstödd enskild läroanstalt, ämneslärarinna vid, bland annat, högre flickskola, efter överflyttning till ämneslärlarinnätjänst vid allmänt läroverk, under vissa förutsättningar och villkor tillgodoräkna sig av sina tjänstår vid högre flickskola så många lönetursår utöver tre, dock högst tio, att, bortsett från dyrtidstillägg, hennes löneförmåner såsom ämneslärarinna vid allmänt läroverk ej komma att understiga summan av den i gällande författningar stadgade kontanta minimiavlöning och den av statsmedel utgående tillfälliga löneförbättring, hon uppburit vid frånträddandet av sin befattning vid den enskilda skolan. Skolöverstyrelsen har ifrågasatt, huruvida icke skäl kunna anses föreligga för tillerkännande åt Lidström av sådan lönetursrätt, som avses i sistnämnda kungörelse, oaktat hon erhållit anställning vid folkskoleväsendet och icke vid allmänt läroverk, varvid överstyrelsen förutsatt, att riksdagen härtill lämnade sitt bifall. Skolöverstyrelsen har härvid tillika meddelat, att av utav överstyrelsen verkställd undersökning framgått, att vid högre flickskolor, vilkas avveck-

ling nu kunde förutses, icke finnes lärarinnor av den kategori, att de skulle kunna komma i liknande ställning som Lidström. Ett bifall till framställningen skulle därför icke komma att medföra några konsekvenser av ekonomisk art för statsverket.

Utskottet. Då utskottet finner billighetsskäl tala för bifall till de föreliggande framställningarna och då vidare ett dylikt bifall icke torde kunna medföra några mera kännbara konsekvenser av ekonomisk art för statsverket, finner utskottet sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts under här förevarande punkt gjorda framställning.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva

a) att nedannämnda småskollärarynnor må äga att — utan hinder av föreskrifterna i kungörelsen den 29 april 1932 (nr 96) om tjänstårsberäkning för småskollärarynnor, som varit anställda vid privatläroverkens förberedande klasser — för uppflyttning i lönegrad tillgodoräkna sig,

småskollärarynnan vid Stockholms stads folkskolor Estrid Gurli Maria Linder tio år av den tid, hon tjänstgjort såsom lärarinna i förberedande klasser vid Brummerska skolan och Sofi Almquists samskola i Stockholm,

småskollärarynnan vid Stockholms stads folkskolor Ingeborg Laura Barbara Löfgren fem år av den tid, hon tjänstgjort såsom lärarinna i förberedande klasser vid Sofi Almquists samskola i Stockholm, samt

småskollärarynnan i Umeå stads skoldistrikt Gerda Karolina Bergman sex och ett halvt år av den tid, hon tjänstgjort såsom lärarinna i förberedande klasser vid Skara högre flickskola och Umeå elementarläroverk för flickor;

b) att småskollärarynnan i Arvika stads skoldistrikt Stina Amalia Lidström må äga att — med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 29 april 1932 (nr 95) angående rätt för ämneslärarinna vid allmänt läroverk att för lönetur tillgodoräkna sig tjänstgöring vid statsunderstödd enskild läroanstalt — för uppflyttning i lönegrad tillgodoräkna sig nio år av den tid, hon tjänstgjort såsom lärarinna vid Arvika elementarskola för flickor.

6:o) **Rätt att för lönetur tillgodoräkna tjänstgöring såsom icke-ordinarie lärarinna vid landstingsseminarium.** Kungl. Maj:ts har (punkt 6, sid. 32—34) föreslagit riksdagen medgiva, att ordinarie övningsskollärarynnan vid småskoleseminariet i Skara Ebba Åkerström må — utan hinder av bestämmelserna i kungörelsen den 20 juli 1933 (nr

503) angående avlöningsförmåner för lärarpersonalen vid statens småskoleseminarier m. m. — äga att för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig den tjänstgöring, hon under läsåren 1926—1933 fullgjort vid Skaraborgs läns landstingsseminarium i Skara.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *W. Beck* väckt motion (II: 507), vari hemställts, att ordinarie övningsskollärarinnan vid småskoleseminariet i Skara Ebba Åkerström må äga att för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig såväl den tjänstgöring, hon under läsåren 1917—1926 fullgjort vid lektor *L. A. Cederboms* småskoleseminarium i Skara, som den tjänstgöring, hon under läsåren 1926—1933 fullgjort vid Skaraborgs läns landstingsseminarium i Skara.

Beträffande de av motionären till stöd för hans framställning anförda skälen hänvisas, i den mån ej redogörelse lämnas här nedan, till motionen.

Jämlikt föreskrifterna i ovannämnda kungörelse den 20 juli 1933 (nr 503) äger ordinarie lärarinna vid nämnda småskoleseminarier rätt att av tidigare fullgjord lärartjänstgöring för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna den tid, vederbörande innehaft ordinarie anställning vid bland annat landstingsseminarium.

Fråga har nu uppstått angående ordinarie övningsskollärarinnan vid småskoleseminariet i Skara Ebba Åkerströms lönegradsplacering.

Av handlingarna i ärendet framgår, att Ebba Åkerström med högsta vitsord tjänstgjort dels vid lektor *L. A. Cederboms* småskoleseminarium i Skara under tiden den 1 juli 1917—den 30 juni 1926 eller under 9 läsår, dels och vid Skaraborgs läns landstings småskoleseminarium i Skara alltsedan den 1 juli 1926, då landstinget övertagit *Cederboms* seminarium, till den 30 juni 1933, då landstingsseminariet upphörde, eller under 7 läsår, samt att hon från och med den 1 juli 1933 vore ordinarie övningsskollärarinna vid statens småskoleseminarium i Skara.

Skolöverstyrelsen har i sin skrivelse anført i huvudsak följande:

Vid *Cederboms* seminarium hade Ebba Åkerström haft en tjänstgöring motsvarande full tjänstgöring enligt stadgan för landstingsseminarierna. Enligt uppgift hade hon vid landstingsseminariet uppburet avlöning med belopp, som till fullo motsvarat ordinarie övningsskollärarinnas lön i 4:e lönegraden. Formellt sett hade hon dock icke varit ordinarie lärarinna vid landstingsseminariet, vilket torde hava berott därpå, att landstingsseminariet med hänsyn till den redan då aktuella frågan om omorganisation av lärarutbildningen vid småskoleseminarierna under hela sin tillvaro tillerkänts statsbidrag för allenast ett halvt år i sänder.

Ehuru Ebba Åkerström sålunda innehaft anställning med full tjänstgöring vid landstingsseminariet eller vid enskilt seminarium, som fyllt samma uppgift som ett landstingsseminarium, under tillhoppa 16 år, syntes överstyrelsen förhindrad att för lönetur tillgodoräkna henne den sålunda

fullgjorda tjänstgöringen. Enligt gällande bestämmelser kunde nämligen för erhållande av ålderstillägg tillgodoräknas — beträffande tjänstgöring vid småskoleseminarier — allenast tjänstgöring som ordinarie lärare vid landstingsseminarium.

Emellertid ansåge överstyrelsen starka billighetsskäl föreligga för att Ebba Åkerström måtte medgivas rätt att för lönetur tillgodoräknas ej endast den tid, hon varit anställd vid landstingsseminariet, utan även den tid, hon innehåft befattning vid Cederboms enskilda småskoleseminarium.

Slutligen ville överstyrelsen jämväl erinra därom, att Kungl. Maj:t i proposition nr 163 till 1933 års riksdag angående vissa anslag till folk- och småskoleseminarierna m. m. föreslagit riksdagen, att bland andra Ebba Åkerström skulle under budgetåret 1933/1934, därest hon icke erhöle ordinarie befattning, få uppföras å övergångsstat, därvid avlöningen skulle utgå med samma belopp, som tillkomme henne vid nedläggandet av landstingsseminariet i Skara, samt att riksdagen biträtt denna framställning.

På grund av vad sålunda anförts har skolöverstyrelsen hemställt, bland annat, att Kungl. Maj:t måtte förklara Ebba Åkerström berättigad att för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig den tjänstgöring, hon fullgjort under läsåren 1917—1926 vid L. A. Cederboms småskoleseminarium i Skara samt under läsåren 1926—1933 vid Skaraborgs läns landstingsseminarium i Skara.

Statskontoret har i avgivet utlåtande anført, bland annat, att statskontoret icke ville motsätta sig att Åkerström i avseende å lönetursrätt finge tillgodoräkna sin tjänstgöring vid landstingsseminariet efter samma grunder, som om hon innehåft ordinarie lärarinneanställning vid seminariet. Beträffande framställningen i vad den avsåge tjänstgöringen vid Cederboms seminarium måste statskontoret däremot — särskilt med hänsyn till konsekvenserna — uttala tvekan, enär ett bifall till framställningen i denna del skulle vara ägnat att framkalla krav på enahanda förmån från andra befattningshavare, som tidigare fullgjort tjänstgöring vid liknande seminarier.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har i avgivet utlåtande biträtt statskontorets uppfattning.

Departementschefen har för egen del anført bland annat följande:

»Såsom myndigheterna erinrat, medgävo statsmakterna år 1933 Ebba Åkerström rätt att under budgetåret 1933/1934 bliva överförd å övergångsstat, därest hon vid det dåvarande landstingsseminariets i Skara nedläggande icke erhållit ordinarie befattning i statens eller kommunens tjänst. Hon tillerkändes därigenom rätt att under nämnda budgetår intaga samma ställning som om hon varit ordinarie lärarinna vid seminariet.

Samma skäl, som föranlett statsmakternas berörda beslut, synas mig tala för ett bifall till den nu föreliggande framställningen, dock endast i vad den avser hennes tjänstgöring vid landstingsseminariet. Jag ansluter mig sålunda till vad statskontoret med instämmande av lönenämnden föreslagit.»

Till stöd för det motionsvis framförda yrkandet har, utöver vad skolöverstyrelsen framhållit, anförts bland annat följande:

En annan lärarinna, som i likhet med Ebba Åkerström erhöll ordinarie anställning vid statens småskoleseminarium i Skara den 1 juli 1933, hade fått tillgodoräkna sig *alla* föregående tjänsteår vid småskoleseminarium. Lärarinnan i fråga hade förut tjänstgjort vid privata småskoleseminariet i Borås under tiden 1 januari 1909—30 juni 1923 samt vid landstingsseminariet i Borås under tiden 1 juli 1923—30 juni 1932. Under sådana förhållanden syntes det vara rättvist, att även Ebba Åkerström finge tillgodoräkna sig sin 9-åriga tjänstgöring vid Cederboms småskoleseminarium i Skara.

I likhet med myndigheterna och departementschefen finner utskottet billighetsskäl tala för att Ebba Åkerström erhåller rätt att för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig den tjänstgöring, hon under läsåren 1926—1933 fullgjort vid Skaraborgs läns landstingsseminarium i Skara. Utskottet tillstyrker fördenskull Kungl. Maj:ts härom gjorda framställning.

I motionen II: 507 har, i anslutning till av skolöverstyrelsen gjord framställning, yrkats, att Ebba Åkerström skulle för uppflyttning i högre lönegrad få tillgodoräkna sig jämväl den tjänstgöring, hon under läsåren 1917—1926 fullgjort vid L. A. Cederboms småskoleseminarium i Skara. Som skäl härför har i motionen erinrats om en annan lärarinna vid statens småskoleseminarium i Skara, som fått tillgodoräkna sig *alla* föregående tjänsteår vid småskoleseminarium.

Beträffande denna lärarinna har utskottet inhämtat följande. Hon hade under tiden den 1 januari 1909—vårterminen 1923 tjänstgjort vid G. V. Uléns småskoleseminarium i Borås. Den 1 juli 1923 hade hon tillträtt ordinarie tjänst vid Älvsborgs läns landstings småskoleseminarium, som trätt i stället för Uléns småskoleseminarium. Den 24 november 1923 förklarade Kungl. Maj:t henne berättigad att för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig berörda tjänstgöring vid Uléns småskoleseminarium. Sedan hon den 1 juli 1933 erhållit ordinarie anställning vid statens småskoleseminarium i Skara, avgjorde skolöverstyrelsen den 28 december 1933 frågan om hennes lönegradsplacering, varvid hon fick tillgodoräkna sig jämväl tjänstgöringen vid det Ulénska seminariet.

Såvitt utskottet kunnat finna, är skillnaden mellan Ebba Åkerströms och den i motionen II: 507 omförmälda lärarinnans tidigare tjänstgöringsförhållanden den, att sistberörda lärarinna före övergången till det statliga seminariet innehade ordinarie befattning vid landstingsseminarium, under det att Ebba Åkerströms anställning vid dylikt seminarium icke var ordinarie, ehuru hon hade full tjänstgöring och uppbar avlöning med belopp, som till fullo motsvarade ordinarie övningsskollärarynnas lön i fjärde lönegraden. Skolöverstyrelsen har emellertid framhållit, att det

Utskottet.

förhållandet, att Ebba Åkerström icke erhållit ordinarie befattning vid landstingsseminariet, torde hava berott därpå, att seminariet med hänsyn till den redan då aktuella frågan om omorganisation av lärarutbildningen vid småskoleseminarierna under hela sin tillvaro tillerkänts statsbidrag för allenast ett halvt år i sänder. Utskottet finner billighetsskäl tala för att icke den omständigheten, att Ebba Åkerström på grund av den väntade omorganisationen av småskoleseminarierna icke kunnat erhålla ordinarie anställning vid dylikt seminarium, bör bringa henne i ekonomiskt ogynnsammare ställning än den i motionen II: 507 omfördälda lärarinnan. Slutligen vill utskottet framhålla att, enligt vad utskottet inhämtat, ett bifall till den motionsvis gjorda framställningen knappast kan komma att medföra några nämnvärda ekonomiska konsekvenser. Av nu anförda skäl finner sig utskottet kunna tillstyrka vad i motionen II: 507 yrkas.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till herr Becks ovannämnda motion (II: 507), medgiva, att ordinarie övningsskollärarinnan vid småskoleseminariet i Skara Ebba Åkerström må — utan hinder av bestämmelserna i kungörelsen den 20 juli 1933 (nr 503) angående avlöningsförmåner för lärarpersonalen vid statens småskoleseminarier m. m. — äga att för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig den tjänstgöring, hon fullgjort under läsåren 1917—1926 vid L. A. Cederboms småskoleseminarium i Skara samt under läsåren 1926—1933 vid Skaraborgs läns landstingsseminarium i Skara.

Stockholm den 10 maj 1935.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 105.
